

Itämeren alueen turvallisuusympäristön muutos

Jarmo Lindberg

Euroopassa soditaan taas, eikä kovin kaukana meistä. Turvallisuuspoliittinen tilanne Euroopassa on Ukrainan sodan myötä kiristynyt. Kehitys on herättänyt huolestuneisuutta myös Itämeren alueen turvallisuustilanteesta. Ukrainan kriisi tekee huolesta oikeutetun, joskaan mitään välitöntä turvallisuusuhkaa ei Itämeren alueella tällä hetkellä ole.

Naton ja Venäjän kosketuspinta on maantieteellisesti siirtynyt Keski-Euroopasta myös Suomen lähialueille. 1990-luvulla Venäjän ja lännen välisten suhteiden oletettiin yleisesti kehittyvän yhteistyön suuntaan. Näin ei käynyt. Venäjän ja Naton välinen jännite lähialueillamme on taas konkreettinen, huomioitava tekijä. Niin ikään on ulkovaltojen sotilaallinen toiminta lähialueillamme taas lisääntynyt.

Venäjä on alueellinen suurvalta ja pyrkii vahvistamaan asemaansa globaalina toimijana. Maan poliittinen johto panostaa taloudellisesti asevoimien suorituskykyyn. Puolustusreformia viedään läpi ja harjoitustoiminta on lisääntynyt. Vuodesta 2012

Venäjän asevoimien alusten liikenne Suomenlahden meri- ja ilmatilassa on lähes kolminkertaistunut. On kuitenkin todettava, että kansainvälisten meri- ja ilmapäylien kapeudesta huolimatta, alueemme loukkaukset eivät ole verrattuna aikaisempiin vuosiin kuitenkaan lisääntyneet.

Turvallisuuspoliittisen jännitteen lisääntymisen myötä Nato siirtää toiminnan painopistettä aikaisempaa enemmän liittokunnan kollektiivisen puolustuksen kehittämiseen. Välitön toimenpide on Naton harjoitustoiminnan lisääminen Euroopassa, jonka Naton joukkojen vähentäminen Afganistanissa mahdollistaa. Harjoitusteemat keskittyvät taas kollektiivisen puolustuksen tehtäviin. Pidemmällä aikavälillä ja Walesissa syyskuussa 2014 pidetyn huippukokouksensa päätösten mukaisesti, puolustusliitto rakentaa toimintasuunnitelmaa yleisen valmiuden parantamiseksi.

Baltian maiden sotilaspoliittinen merkitys on kasvanut parissa vuosikymmenessä ja kasvaisi edelleen, mikäli Naton ja Venäjän välinen jännite lisääntyisi. Osoituksena valmiudestaan puolustaa Nato-liittolaisiaan Yhdysvallat tiivistää kahdenvälistä yhteistyötään myös naapurimme Viron kanssa.

Suomelle Itämeri on strategisesti keskeisin huoltoreitti. Olemme vahvasti riippuvaisia ulkomaankaupasta ja Itämerellä tapahtuvista merikuljetuksista.

Itämeren alueen turvallisuuspoliittisella kehityksellä on väistämättä vaikutuksia Suomeen. Puolustusvoimien tehtävänä on arvioida jatkuvasti turvallisuusympäristön kehitystä. Muutos Itämeren alueella ei tullut Suomen puolustusvoimille yllätyksenä. Kansalliseen analyysiimme pohjautuen olemme ylläpitäneet alueemme puolustuksen puolustusvoimiemme päätehtävänä. Säilytimme niin ikään yleisen asevelvollisuuden emmekä siirtyneet ammattiarmeijaan, kun siitä 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä laajasti keskusteltiin. Toteutunut kehitys lähialueillamme on osoittanut analyysimme ja ratkaisumme oikeiksi.

Suomi osallistuu omalta osaltaan Itämeren alueen turvallisuuden vakauttamiseen vastaamalla omasta puolustuksestaan, mukaan lukien meri- ja ilmatilansa koskemattomuuden valvonnasta.

Meillä on joka hetkinen kyky alueemme koskemattomuuden valvontaan ja turvaamisen. Reagoimme päättäväisesti kaikkiin ilmatilan ja aluevesien loukkauhkiin. Valmiutemme on tällä hetkellä hyvä, mutta sitä pitää myös vaalia.

Tiivistyvällä sotilaallisella yhteistyöllä Ruotsin kanssa parannamme valtioidemme kykyä ylläpitää ja kehittää tarvittavia sotilaallisia suorituskykyjä. Yhteistyö Ruotsin kanssa ei tuo Suomelle turvallisuustakuita, mutta laajentaa ja monipuolistaa tilannekuvaa sekä antaa mahdollisuuden parempaan ennakkovaroitukseen.

Suomen sotilaallista puolustuskykyä on kehitetty ja ylläpidetty pitkäjänteisesti. Vuoden aikana käyty yhteiskunnallinen keskustelu ja poliittiset päätökset osoittavat että sotilaallisen turvallisuuteen nähdään tarpeelliseksi panostaa myös lähivuosina. Uskottavalla puolustuskyvyllä ja omalla kansallisella varautumisellamme emme pelkästään suojaa kansaamme, vaan luomme samalla vakautta Itämeren alueelle.

Jarmo Lindberg
Puolustusvoimain komentaja

Aiemmin sarjassa julkaistut kirjoitukset löydät [täältä](#).